

Contents

LỜI MỞ ĐẦU	1
I. KHÁI QUÁT VỀ TỔ CHỨC VÀ CƠ CHẾ GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP CỦA ASEAN.....	2
<i>1. Về tổ chức ASEAN.....</i>	<i>2</i>
<i>2. Cơ chế giải quyết tranh chấp của ASEAN</i>	<i>3</i>
II. VAI TRÒ CỦA ASEAN TRONG VIỆC GIẢI QUYẾT CÁC TRANH CHẤP TRONG KHU VỰC	3
1. Vai trò tạo cơ sở pháp lý cho việc giải quyết tranh chấp khu vực	3
2. Vai trò của ASEAN trong việc đưa ra các nguyên tắc giải quyết tranh chấp	5
3. Vai trò của ASEAN trong việc xây dựng các cơ quan giải quyết tranh chấp	6
II. ĐÁNH GIÁ VỀ CƠ CHẾ GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP CỦA ASEAN	7
1. Nhận xét	7
2. Phương hướng hoàn thiện.....	8
KẾT LUẬN	9

LỜI MỞ ĐẦU

Từ khi Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) được thành lập năm 1967 đến nay, hợp tác khu vực giữa các nước thành viên đã có những bước tiến bộ đáng kể. Các nước ASEAN đã xây dựng được những cơ chế hợp tác giữa họ với nhau trên cơ sở song phương cũng như đa phương về các mặt kinh tế, chính trị - an ninh, văn hoá xã hội, và các lĩnh vực hợp tác chuyên ngành khác. Sự hợp tác nhiều mặt trong cùng một tổ chức đã dần gắn bó, liên kết các nước thành viên lại với nhau, từ đó góp phần củng cố và duy trì môi trường khu vực hoà bình, ổn định, xây dựng

ASEAN vững mạnh, cũng như tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển của mỗi nước thành viên. Giải quyết tranh chấp khu vực là một trong những vấn đề nan giải mà ASEAN hiện giờ vẫn chưa có thể giải quyết tốt được vấn đề này. Do đó, nhóm DS33D1 -1 đã lựa chọn và đi sâu tìm hiểu đề tài : ***“Vai trò của ASEAN trong việc giải quyết các tranh chấp trong khu vực”***.

cuu duong than cong. com

I. KHÁI QUÁT VỀ TỔ CHỨC VÀ CƠ CHẾ GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP CỦA ASEAN

cuu duong than cong. com

1. Về tổ chức ASEAN

Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (Association of Southeast Asian Nation) (ASEAN) là được thành lập ngày 8/8/1967 tại Băng-cốc, Thái Lan trên cơ sở Tuyên bố Băng-cốc với 5 thành viên ban đầu, với mục tiêu tăng cường hợp tác chính trị, an ninh, kinh tế và văn hoá - xã hội giữa các nước thành viên, tạo điều kiện hội nhập sâu hơn với khu vực và thế giới. Qua quá trình phát triển, ASEAN đã mở rộng bao gồm 10 quốc gia ở Đông Nam Á là In-đô-nê-xia, Ma-lai-xi-a, Phi-lip-pin, Xinh-ga-po, Thái Lan, Bru-nây, Việt Nam, Lào, Mi-an-ma và Căm-pu-chia.

Hợp tác ASEAN ngày càng được mở rộng và đi vào chiều sâu, bao gồm nhiều lĩnh vực từ chính trị - an ninh đến kinh tế thương mại, đầu tư, văn hóa, giáo dục, y tế, môi trường, khoa học - công nghệ... ASEAN cũng đã thiết lập được quan hệ hợp tác nhiều mặt với các Đối tác trong và ngoài khu vực thông qua các tiến trình như ASEAN+1 (hợp tác ASEAN với từng Đối tác); ASEAN+3 (với 3 nước Trung Quốc, Nhật Bản và Hàn Quốc); Cấp cao Đông Á (với 3 nước Đông Bắc Á và Ấn Độ, Ô-x-trây-li-a, Niu Di-lân); Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF)...

Sau khi hiến chương ASEAN được thông qua năm 2007, ASEAN đã nhất trí đẩy mạnh hợp tác và tăng cường liên kết nhằm hướng tới xây dựng một Cộng đồng ASEAN vững mạnh dựa trên ba trụ cột là Chính trị - an ninh, cộng đồng Kinh tế và cộng đồng Văn hóa - Xã hội vào năm 2015.

2. Cơ chế giải quyết tranh chấp của ASEAN

Về biện pháp giải quyết các tranh chấp theo điều 15 hiệp ước Bali năm 1976 các bên có quyền lựa chọn áp dụng các biện pháp theo quy trình riêng của ASEAN bao gồm: Đàm phán trực tiếp; Các biện pháp thông qua bên thứ ba: Môi giới, điều tra, trung gian, hòa giải; Giải quyết tại trọng tài hoặc tòa án quốc tế; Giải quyết theo quy trình riêng của ASEAN.

Khi có tranh chấp xảy ra nếu các bên thỏa thuận lựa chọn áp dụng quy trình của ASEAN thì tranh chấp được giải quyết theo điều 13, 14, 15, 16 Hiệp ước Bali:

- Các nước thành viên có bất đồng, tranh chấp phải chủ động thương lượng hữu nghị để giải quyết.

- Nếu không đạt được thỏa thuận qua thương lượng thì các bên sẽ thành lập Hội đồng cấp cao (cấp bộ trưởng của các nước thành viên), hội đồng này sẽ xem xét tranh chấp và đưa ra những khuyến nghị về các biện pháp giải quyết phù hợp (trung gian, hòa giải). Hội đồng cũng có thể là bên trung gian hoặc theo thỏa thuận của các bên tranh chấp, hoạt động như một ủy ban trung gian, điều tra, hòa giải

- Trong trường hợp cần thiết, hội đồng sẽ kiến nghị những biện pháp thích hợp để ngăn chặn tranh chấp hoặc tình hình xấu.

II. VAI TRÒ CỦA ASEAN TRONG VIỆC GIẢI QUYẾT CÁC TRANH CHẤP TRONG KHU VỰC

1. Vai trò tạo cơ sở pháp lý cho việc giải quyết tranh chấp khu vực

Tháng 2 năm 1976 các nhà lãnh đạo cấp cao nhất của chính phủ 5 nước trong khối đã nhóm họp lần đầu tiên tại Bali và thông qua hiệp ước thân thiện và hợp tác ở Đông Nam Á (gọi là hiệp ước Bali). Văn kiện này cùng với Tuyên bố Bangkok năm 1967 đã xác lập các nguyên tắc nền tảng cho các quan hệ hợp tác bền vững của ASEAN. Đồng thời hiệp ước dành riêng Chương IV để quy định và cho ra đời một

cơ chế chung để giải quyết tất cả các tranh chấp trên mọi lĩnh vực an ninh chính trị, kinh tế, xã hội ... của ASEAN.

Điều 13 Hiệp ước Bali cũng như Điều 2 của Tuyên bố Bangkok năm 1967 khẳng định: *“tôn trọng công lý và nguyên tắc luật pháp trong quan hệ giữa các nước trong vùng và tuân thủ nguyên tắc của Hiến chương Liên hợp quốc”* để đạt được mục tiêu phát triển kinh tế, thúc đẩy hòa bình và ổn định khu vực, theo đó tranh chấp giữa các nước ASEAN được giải quyết theo nguyên tắc: *“từ bỏ đe dọa bằng vũ lực hoặc sử dụng vũ lực trong quan hệ quốc tế nhằm chống lại sự bất khả xâm phạm về lãnh thổ hay nền độc lập chính trị của bất kỳ quốc gia nào cũng như bằng cách khác trái với những mục đích của Liên hợp quốc”* (khoản 4, điều 2 Hiến chương LHQ) và nguyên tắc *“giải quyết các tranh chấp quốc tế bằng biện pháp hòa bình sao cho không tổn hại đến hòa bình, an ninh quốc tế và công lý”* (khoản 3 điều 2 hiến chương LHQ).

Trong bối cảnh hiện nay, các nước ASEAN nhận thấy phải xây dựng một cơ chế mới thay cho cơ chế giải quyết tranh chấp đã được đề cập trong hiệp ước Bali, một cơ chế phù hợp hơn với tình hình khu vực và quốc tế có nhiều chuyển biến quan trọng. Ngày 8/4/2010, các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN đã cùng ký thông qua Nghị định thư về Cơ chế giải quyết tranh chấp của ASEAN, một văn kiện quan trọng nhằm góp phần hoàn thiện khung pháp lý theo quy định của Hiến chương ASEAN. Mục đích chính của Nghị định thư này nhằm giải quyết các tranh chấp nảy sinh do sự nhận thức khác nhau trong quá trình thực hiện Hiến chương ASEAN và các công cụ của hiến chương. Nghị định thư nêu rõ có 4 cách để giải quyết tranh chấp gồm trọng tài, môi giới, trung gian, hòa giải. Các bên thứ ba có thể tham gia vào quá trình giải quyết tranh chấp nếu như các bên đồng ý. Nghị định thư này sẽ giúp tạo ra khuôn khổ pháp lý để giải quyết vấn đề tranh chấp một cách công bằng, hợp lý.

ASEAN là nhân tố quan trọng hàng đầu trong việc bảo đảm môi trường hoà bình, an ninh hợp tác vì phát triển của khu vực. Vai trò quan trọng hàng đầu này của ASEAN được thể hiện sinh động qua nỗ lực to lớn của Hiệp hội trong việc đẩy mạnh hợp tác chính trị - an ninh. Đồng thời xây dựng các quy tắc ứng xử, thông qua đó tăng cường hiểu biết và tin cậy lẫn nhau, ngăn ngừa xung đột giữa các quốc gia ở khu vực. ASEAN đã tạo dựng được quan hệ hợp tác nhiều mặt với những đối tác quan trọng trên thế giới, khởi xướng thành công và giữ vai trò chủ đạo trong một số khuôn khổ hợp tác khu vực, nhất là Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF) - cơ chế khu vực duy nhất để đối thoại và hợp tác về các vấn đề chính trị - an ninh ở Châu Á - Thái Bình Dương.

Ngoài ra, ASEAN đã cam kết và tạo ra cơ sở pháp lý khác như : ASEAN đã dành hẳn một chương (Chương I Hiến Chương ASEAN) Khẳng định về mục đích chung của các nước ASEAN là vì hòa bình, hữu nghị hợp tác giữa các nước thành

viên dựa trên cơ sở các nguyên tắc cơ bản của luật quốc tế điều 2 chương 1 Hiến chương Liên Hợp Quốc, về hợp tác giữa các nước thành viên.

ASEAN cũng đề cập rất chi tiết về việc thúc đẩy sự hợp tác giữa các quốc gia thành viên thông qua Chương 3 Hiến Chương ASEAN. Hơn thế nữa, ASEAN đã tích cực thúc đẩy xây dựng và chia sẻ các chuẩn mực ứng xử giữa các quốc gia. Đó là Hiệp ước Thân thiện và Hợp tác ở Đông Nam Á (TAC) là bộ quy tắc ứng xử chỉ đạo mối quan hệ giữa các nước ASEAN và giữa ASEAN với các đối tác bên ngoài. Hiệp ước Khu vực Đông Nam Á không có vũ khí hạt nhân (SEANWFZ) thể hiện cam kết của các nước ASEAN về không sử dụng, phát triển, chế tạo và tàng trữ vũ khí hạt nhân; Tuyên bố về cách ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), hướng tới thông qua Bộ Quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC). Công ước ASEAN về chống khủng bố quốc tế cùng với các Tuyên bố giữa ASEAN với nhiều đối tác cho thấy quan điểm tích cực và thái độ có trách nhiệm của ASEAN trong nỗ lực chung đối phó với mối đe dọa này.

2. Vai trò của ASEAN trong việc đưa ra các nguyên tắc giải quyết tranh chấp

ASEAN đưa ra các nguyên tắc giải quyết tranh chấp đó là các nguyên tắc được ghi tại điều 1 Hiến Chương ASEAN :

“..... Khẳng định lại các nguyên tắc cơ bản của ASEAN (gồm 13 nguyên tắc) về: Tôn trọng độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ, bình đẳng, bản sắc dân tộc; Không xâm lược hoặc đe dọa sử dụng vũ lực; giải quyết hòa bình các tranh chấp; không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau...Bổ sung một số nguyên tắc mới như: Tăng cường tham vấn về những vấn đề có ảnh hưởng nghiêm trọng đến lợi ích chung của ASEAN; Không tham gia vào bất kỳ hoạt động nào nhằm sử dụng lãnh thổ của một nước thành viên đe dọa đến chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ và ổn định kinh tế của các nước thành viên khác...”.

Các nguyên tắc được ghi ở phía trên vốn được dựa trên Hiến chương LHQ (điều 2 chương 1) đã phần nào thể hiện được vai trò chủ chốt, trung tâm trong việc giải quyết các tranh chấp khu vực của tổ chức ASEAN. Hầu hết các nguyên tắc đều hướng tới giải quyết tranh chấp một cách hòa bình, bình đẳng dựa trên tính chất thỏa thuận giữa các bên ,các nguyên tắc đã loại bỏ tất cả các biện pháp mang tính chất vũ lực khi có tranh chấp xảy ra giúp cho các thành viên của tổ chức có thể ngồi lại cùng một bàn để đàm phán và hòa giải với nhau.

Ngoài ra, các nguyên tắc giải quyết tranh chấp còn được ghi trong **Chương VIII Hiến chương ASEAN: Giải quyết tranh chấp** :*“Nguyên tắc cơ bản là các nước thành viên sẽ nỗ lực giải quyết hòa bình mọi tranh chấp thông qua đối thoại, tham vấn và đàm phán. ASEAN sẽ duy trì và lập cơ chế giải quyết tranh chấp trên tất cả các lĩnh vực hợp tác. Tiếp tục sử dụng các cơ chế giải quyết tranh chấp hiện có của ASEAN như Hội đồng tối cao của Hiệp ước TAC, Cơ chế giải quyết tranh chấp tăng cường về kinh tế...”*

Trường hợp tranh chấp không thể được giải quyết, vấn đề sẽ được đưa lên Cấp cao quyết định. Ngoài ra, các nước thành viên vẫn có quyền sử dụng các phương thức giải quyết tranh chấp khác theo quy định của Hiến chương LHQ cũng như các văn kiện pháp lý quốc tế khác mà nước đó tham gia”.

Việc ASEAN đã đưa ra một số nguyên tắc giải quyết tranh chấp đã phần nào đó giúp cho việc tranh chấp khu vực giảm xuống một cách tối thiểu, ASEAN đã kêu gọi các nước thành viên nên giải quyết tranh chấp bằng cách thông qua đối thoại, tham vấn và đàm phán, tất cả các cách mà ASEAN áp dụng cho hiến chương của mình đều hướng tới việc giải quyết tranh chấp một cách hòa bình tránh xa tính chất vũ lực. Trường hợp tranh chấp không thể giải quyết được thì vấn đề sẽ được đưa lên một cấp cao quyết định.

3. Vai trò của ASEAN trong việc xây dựng các cơ quan giải quyết tranh chấp

ASEAN đã thành lập các cơ quan hay chính là bộ máy hoạt động của tổ chức trong đó bao gồm các cơ quan giải quyết tranh chấp. Các cơ quan này được nêu trong chương 4 của hiến chương ASEAN.

Chương IV Hiến chương ASEAN: Các cơ quan

“Bộ máy mới của ASEAN sẽ bao gồm: Cơ quan ra quyết định cao nhất là Cấp cao, gồm các Nguyên thủ quốc gia, những người đứng đầu Nhà nước/Chính phủ các nước ASEAN, họp ít nhất 2 lần trong 1 năm hoặc họp khi cần thiết, chỉ đạo phương hướng và ra những quyết sách lớn, quan trọng của ASEAN. Dưới Cấp cao là 4 Hội đồng: Hội đồng điều phối chung – ACC gồm các Ngoại trưởng, có nhiệm vụ điều phối công việc của cả 3 trụ cột của Cộng đồng ASEAN, chuẩn bị các cuộc họp và bảo đảm triển khai các quyết định của Cấp cao; 3 Hội đồng Cộng đồng (ACC) ở cấp Bộ trưởng, họp ít nhất mỗi năm 2 lần, để điều phối và triển khai công việc của từng trụ cột (Chính trị - An ninh, Kinh tế, Văn hóa - Xã hội). Các Hội nghị Bộ trưởng chuyên ngành hiện nay vẫn được duy trì, song sẽ phải báo cáo lên một Hội đồng Cộng đồng phụ trách trụ cột tương ứng.

Lập thêm cơ chế Đại diện Thường trực của các nước thành viên bên cạnh ASEAN tại Jakarta: Về cơ bản, đây sẽ là cơ quan đảm nhận các công việc của Ủy ban Thường trực ASEAN (ASC) trước đây, chịu trách nhiệm xử lý các công việc hàng ngày của ASEAN, nhằm giảm bớt số lượng các cuộc họp không quan trọng.

Tăng cường năng lực và vai trò của Tổng thư ký và Ban thư ký ASEAN: Ngoài Tổng thư ký do các nước thành viên đề cử luân phiên, sẽ có 4 Phó Tổng thư ký: 3 người sẽ phụ trách 3 trụ cột, còn 1 theo dõi chung về đối ngoại, hành chính, ngân sách...; được lựa chọn kết hợp giữa luân phiên và năng lực.

Lập Cơ quan nhân quyền ASEAN nhằm thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền và các quyền tự do cơ bản của nhân dân ASEAN. Cơ quan này sẽ hoạt động theo Quy chế do các Ngoại trưởng quy định”.

ASEAN đã thành lập ra bộ máy của tổ chức bao gồm các cơ quan cao cấp có thể giải quyết những vấn đề trong khu vực (Chính trị - An ninh, Kinh tế, Văn hóa - Xã hội), đặc biệt là vấn đề tranh chấp khu vực (Chính trị - An ninh) đều được các cơ quan trong bộ máy quan tâm, theo dõi sát sao.

Tại hội nghị cấp cao 15 các Ngoại trưởng đã thông qua về nguyên tắc dự thảo Nghị định thư về Cơ chế giải quyết tranh chấp của ASEAN nhằm cụ thể hóa quy định trong Điều 25 của Hiến chương, hướng tới xây dựng một cơ chế giải quyết tranh chấp chung của ASEAN. Hội nghị cấp cao thứ 16 ASEAN đã xây dựng quy chế trọng tài trong giải quyết tranh chấp, phù hợp với Hiến chương ASEAN hướng tới việc hình thành một cộng đồng chung vững mạnh như EU từng thành công. Đặc biệt Hội nghị cấp cao ASEAN 17 với chủ đề "Hướng tới Cộng đồng ASEAN: Từ Tầm nhìn tới Hành động" xây dựng nội dung quan trọng về thành lập cơ chế Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN cộng (ADMM+); tổ chức Diễn đàn Hàng hải ASEAN (AMF)... mở ra những hướng giải quyết tranh chấp khu vực tích cực và hiệu quả hơn.

II. ĐÁNH GIÁ VỀ CƠ CHẾ GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP CỦA ASEAN

1. Nhận xét

Cơ chế giải quyết tranh chấp của ASEAN không ngừng được hoàn thiện đã tạo ra một nền tảng quan trọng cho việc hợp tác phát triển kinh tế khu vực và hội nhập kinh tế toàn cầu, cũng như đảm bảo hòa bình ổn định khu. Hiện nay, để hoàn thiện cơ chế giải quyết tranh chấp cũng như nâng cao vai trò ASEAN, Nghị định thư về Cơ chế giải quyết tranh chấp được kí thông qua ngày 8/4/2010 chính là một bước hoàn thiện cơ chế giải quyết tranh chấp ASEAN theo Điều 25 của Hiến chương. Nhờ đó vai trò của ASEAN trong giải quyết tranh chấp càng ngày càng được nâng cao không chỉ trong khu vực mà cả trên trường quốc tế.

Về ưu điểm, thực tiễn đã chứng minh vai trò hành lang pháp lý của ASEAN đã tạo ra một cơ chế giải quyết tranh chấp khá toàn diện, đảm bảo cho các tranh chấp đã phát sinh đều được xem xét giải quyết. Theo nghị định thư về cơ chế giải quyết tranh chấp 8/4/2010, giải quyết tranh chấp liên quan đến việc giải thích và áp dụng Hiến chương hoặc các Hiệp định khác của ASEAN có bốn biện pháp giải quyết tranh chấp được sử dụng là trọng tài, trung gian, môi giới và hòa giải. Đây là một văn kiện pháp lí quan trọng nhằm góp phần hoàn thiện khung pháp lí theo quy định của Hiến chương ASEAN mà còn phù hợp với thực tiễn giải quyết các tranh chấp hiệu quả hơn. Thêm vào đó, theo Hiến chương ASEAN, nguyên tắc đồng thuận vẫn là cơ bản nhưng đã mở rộng hơn. Trường hợp không đạt được đồng thuận, Cấp cao ASEAN sẽ quyết định về cách thức ra quyết định phù hợp. Còn nếu vi phạm nghiêm trọng Hiến

chương, vấn đề sẽ được trình lên Cấp cao quyết định. Đây cũng là một biện pháp hiệu quả để thực thi các quyết định được đưa ra trong khuôn khổ ASEAN.

Cụ thể, việc giải quyết tranh chấp trong lĩnh vực an ninh – chính trị được thực hiện theo các văn bản đã được kí kết trong khuôn khổ ASEAN như: Hiến chương ASEAN, Hiệp ước Bali năm 1976, Tuyên bố Bali 2003 kèm theo là các chương trình hành động và kế hoạch tổng thể xây dựng Cộng đồng ASEAN. Giải quyết tranh chấp góp phần giữ gìn hòa bình, an ninh và ổn định của khu vực tạo ra một nền tảng tăng cường phát triển kinh tế và các lĩnh vực hợp tác khác trong khu vực. điển hình như bằng sự nỗ lực hòa giải của mình, ASEAN giải quyết tranh chấp giữa Malaysia và Phillipines về vấn đề Xaba. Đặc biệt, với sự ghi nhận về việc xây dựng Cộng đồng ASEAN với ba trụ cột chính là Cộng đồng chính trị - an ninh, Cộng đồng kinh tế và Cộng đồng văn hóa xã hội, cùng với lộ trình, kế hoạch cụ thể để xây dựng và thực hiện các cộng đồng, cho thấy sự hợp tác ASEAN đã được nâng lên tầm cao mới. Như vậy, ASEAN có vai trò rất quan trọng trong việc tạo điều kiện cho việc giải quyết tranh chấp giữa các quốc gia trong và ngoài khu vực Đông Nam Á, nhất là đối với các vấn đề tranh chấp về biên giới, lãnh thổ bằng cơ chế giải quyết của chính các quốc gia ASEAN.

ASEAN vẫn còn những hạn chế trong xây dựng hành lang pháp lý cũng như tiến hành giải quyết tranh chấp. Các quyết định của ASEAN đều phải được thông qua trên cơ sở đồng thuận không thay đổi mà được áp dụng linh hoạt. Điều này cho thấy, việc đưa ra một bản Hiến chương với những quy định mạnh mẽ trên tất cả các lĩnh vực là rất không hiện thực trong thời điểm hiện nay.

Một hạn chế nữa là quy định về cơ quan giải quyết tranh chấp là Hội đồng Cấp cao. Hội đồng này không phải là cơ quan thường trực của ASEAN để giải quyết tranh chấp. Với thẩm quyền hạn chế, Hội đồng Cấp cao không thể đóng vai trò quyết định trong việc giải quyết triệt để các tranh chấp có khả năng ảnh hưởng đến hòa bình, an ninh khu vực và không thực sự tạo được niềm tin, thúc đẩy các quốc gia thành viên yêu cầu sự can thiệp của Hội đồng trong trường hợp có tranh chấp xảy ra. Vì vậy, thực tế là đến nay, chưa có một hội đồng cấp cao nào được thành lập và chưa có vụ tranh chấp nào được đưa ra xem xét và giải quyết tại Hội đồng Cấp cao.

2. Phương hướng hoàn thiện

- Về mặt pháp lý: việc sửa đổi, bổ sung hoặc tạo ra một cơ chế giải quyết tranh chấp khác là một thực tế cần được xem xét và giải quyết. Tinh thần hòa bình giải quyết tranh chấp và việc xây dựng nên một tiến trình khu vực là hoàn toàn hợp lí, nhưng cần sửa đổi, bổ sung cho tiến trình đó. Hiện nay, ASEAN đang trong quá trình đưa Hiến chương vào cuộc sống, vì thế, nếu muốn tăng cường cơ chế giải quyết tranh chấp về an ninh - chính trị thì cần gắn nó với quá trình này, coi đây là một trong những bước quan trọng để hoàn thiện về mặt pháp lí Hiến chương ASEAN.

Cần sửa đổi các quy định trong TAC, cụ thể như quy định về cơ quan giải quyết tranh chấp, quy trình giải quyết tranh chấp. Hội đồng Cấp cao là cơ quan đảm nhận vai trò giải quyết tranh chấp mang tầm khu vực, vì vậy cần phải được thay đổi về cơ cấu thành viên phải là những người chuyên trách về giải quyết tranh chấp hoặc là cần phải được xây dựng thành cơ quan riêng, thường trực trong vấn đề này. Điều này sẽ góp phần nâng cao được chất lượng giải quyết tranh chấp, tạo niềm tin cho các nước thành viên trong việc lựa chọn và sử dụng cơ chế của TAC. Thêm vào đó, nên quy định việc giải quyết tranh chấp của Hội đồng sẽ được áp dụng khi có yêu cầu giải quyết tranh chấp của một bên. Điều đặc biệt quan trọng là, cần tạo ra sự ràng buộc về mặt pháp lý cho các kết luận, khuyến nghị của Hội đồng Cấp cao, nếu không, mọi nỗ lực đưa tranh chấp ra trước Hội đồng cũng như mọi cố gắng để giải quyết tranh chấp sẽ không có ý nghĩa gì.

- Hơn nữa để phát huy vai trò ở khu vực, ASEAN phải tăng cường đoàn kết và thống nhất, đẩy nhanh liên kết nội khối, kết hợp hài hòa giữa lợi ích quốc gia với lợi ích của cả khu vực, nâng dần chất lượng “sự thống nhất trong đa dạng” của ASEAN. Theo như lời của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng thì “Chúng ta cần tiếp tục thúc đẩy và tạo điều kiện để các đối tác tham gia sâu rộng hơn và đóng góp xây dựng hơn vào việc xử lý các vấn đề liên quan đến hoà bình, an ninh và phát triển ở khu vực, trên cơ sở nguyên tắc hỗ trợ mục tiêu xây dựng Cộng đồng ASEAN và bảo đảm vai trò trung tâm của ASEAN”.

- Ngoài ra ASEAN cần nâng cao chất lượng và hiệu quả hợp tác với các đối tác thông qua khuôn khổ ASEAN+1, ASEAN+3, cấp cao Đông Á (EAS) và Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF). ASEAN cần bảo đảm rằng việc mở rộng cấp cao Đông Á (EAS) với sự tham gia Nga và Mỹ, cũng như Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN mở rộng với các đối tác (ADMM Plus) sẽ đóng góp tích cực cho mục tiêu bảo đảm hoà bình, an ninh và phát triển ở khu vực Đông Á, phù hợp với mục tiêu và nguyên tắc đã được thỏa thuận.

- Bên cạnh đó việc tích cực tăng cường và hoàn thiện cơ chế giải quyết tranh chấp chính thức hiện có, ASEAN cũng cần phát huy vai trò của các diễn đàn khu vực (ARF; ACT) để hỗ trợ việc giải quyết tranh chấp giữa các quốc gia thành viên. Thông qua ARF hay ACT, các nước ASEAN sẽ tăng cường hiểu biết, tin cậy lẫn nhau và với các nước trên thế giới, từ đó góp phần thúc đẩy hợp tác khu vực quốc tế, ngăn ngừa tranh chấp, bất đồng có thể phát sinh.

KẾT LUẬN

ASEAN đang ngày càng lớn mạnh và phát triển trong tất cả các lĩnh vực như kinh tế, văn hóa-xã hội, an ninh khu vực Đặc biệt, ASEAN đang ngày càng hoàn thiện vai trò của mình trong việc giải quyết tranh chấp khu vực, hạn chế một cách tối đa các xung đột giữa các nước thành viên và hướng tới một ASEAN có liên kết chặt chẽ, đoàn kết và thống nhất, có vai trò và vị thế quốc tế quan trọng, là hoàn toàn phù hợp với lợi ích cơ bản và lâu dài của các thành viên trong ASEAN.

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com